

VIENYBĖ

70-ai M. 7 N.

412 BEDFORD AVE., BROOKLYN 11, N. Y.

1956 M. VASARIO (FEB.) 17 D

KAINA 10c.

DABAR

Artojų Lietuva
Bus tobulesnė
Vargšė Vienybė
Glosto ir peša

JUOZAS TYSLIAVA

Lietuvos respublika kūrėsi nepaprastose sąlygose.

Aristokratams ir iš dalies miesčioniams, lyg nudžiūvusioms šakoms, nuo tautos kamieno atkritus, Lietuvos valstybę kūrė artojai.

Ir todėl vyrų, kurie 1918 m. vasario 16 d. Vilniuje pasirašė Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo aktą, tebuvo tų artųjų valios vykdytojai.

Romanovų ir Hohenzollernų imperijoms žlungant, Lietuvos artojas jautėsi pakankamai subrendęs tvarkyti ne tik savo valstius reikalus, bet ir visos valstybės.

Dvi revoliucijos, sukrėtusios Europos rytus ir vakarus, lietuvių galutinai įtikino, kad visos tos kalbos apie Dievo pateptas valdžias nevertos išlukštentos žmonių ankštis.

Ir jis pradėjo tvarkyti savo valstybę, kuri faktinai buvo labiau nepriklausoma, negu kunigaikštė Lietuva.

Lietuvos respublika, kurią antrą pasaulinio karo pradžioje sugriovė tie patys, tik šimta kartų piktesni, plėšikai, kaip ir kiekviena tos rūšies žmonių kuriamą organizaciją, nebuvo tobulas.

Ypač pradžioje, kai lietuvių veikė svetimųjų įtaka, likusi dar iš okupacijos laikų, trukusių net 120 metų.

Bet tai buvo brolių bėdos, kurių ligoniui, valstybingumui giliau žaizdas suleisus, būtų išnykusios.

Ir jeigu ne antroji pasaulinė skerdynė, kurios auka tapo ir mūsų tauta, šlandien Lietuva būtų pavyzdžiū kitoms Europos valstybėms.

Kaip ten bebūtų, bolševikų imperija, kuri, kaip ir anos dvi — Božė caria chrani ir Deutschland ueber alles — ankščiau ar vėliau vistiek sugrius. Tada skausme užgrūdinčas lietuvis sukurs trečią valstybę, kuri bus tobulesnė, negu anos dvi — kunigaikštėjų ir artųjų.

Andal V. Rastenis buvo nuvykęs į Montrealį, kur, anot Naujienų korespondento, "jis padarė pranešimą visuomenei".

Po pranešimo V. Rasteniu buvo užduota eilė klausimų, kurių vienas, korespondento žodžiais, taip skambėjęs:

"Kodėl tautininkams artimas laikraštis Vienybė pateko į subversyvių laikraščių sąrašus. Atsakyta, kad ne Tysliavos Vienybė, bet Pietų Amerikos lietuvių komunistų laikraštis (tuo pačiu vardu) ten buvo patekęs, o ir pačią Vienybę nereikia laikyti tautininkams palankia, nes ji parašanti ir prieš plaukus ir paplaukui".

Vargšė, ta "Tysliavos Vienybė", jos net "į subversyvių laikraščių sąrašus" nenori priimti.

O apie tautininkus, kuriems ji kartais "parašanti ir prieš plaukus", tai jau ir kalbos negali būti.

Na, kad jau taip, tai taip. Tegū bus "ir prieš plaukus ir paplaukui".

Šiam numerį dedame M. Gelzino straipsnį, kuris kaip tik ir yra toks —

"Glostyk tautininkus, bet peik Rastenį..."

Ar M. Gelzinas, tas buvęs tautininkų vadovas Klaipėdos kra-

ATEITIS REIKALAUJA VIENYBĖS

Jeigu tos sąlygos nepaisysime — istorijos banga mus nušluos ir mūsų aspiracijas išdildys. — Jeigu norime gyventi, tai į gyvenimą teveda vienas kelias — vienybės kelias.

1. Tautininkų rolė
Nepriklausomaj Lietuvoj

Nepriklausomaj Lietuvoj Tautininkų Sąjunga yra išvairiusi plačią ir giliai veiklos vėgą. Jos nūjlestais metmenimis il-gus metus vadovavosi ir vyriausybė, ir valstybės įvairūs savivaldybiniai organai. Kai Tautininkų Sąjunga buvo atskliausiai politinės valios reiš-kėjas, tiek valstybės užsienio, tiek vidaus politikos gyvenime vyko eilė svarbių politinių reiškinų. Lygiu laiku valstybės ekonominis gyvenimas darė miškinis pažangą. Gerėjo bei tvirtėjo promonė ir žemės ūkis, plėtėsi susisiekimo kelių tinklas, tobulėjo mūstai ir prekybės bei žvejybos laivynas, augo žemės ūkio, žvejybos ir pramonės produkcija, didėjo eksportas, plėtėsi visokių mo-kyklių tinklas, sužydo kultūrinis gyvenimas, didėjo gyven-tojų skaičius, gražėjo miestai, kilo gyventojų gerovė ir t. t.

Tautininkų Sąjungos pavie-nių narių dauguma krašto eko-nominio gyvenimo kilime, pa-lyginti, negalėjo dalyvauti. Jie nešė pirmą eilę visuomenės veiklos našta ir nebeturėjo lai-ko rūpintis savuoju aš. Jie be-veik visas pėlingas ekonomi-čio gyvenimo pozicijas užleido kitokių politinių išitikinimų lle-tuviams, ir patys, su mažomis išimtimis, pasitenkino tos rai-dos planavimu.

Tiek Tautininkų Sąjunga, tiek jos nariai, susilaukė ap-čiai kritikos, ypač kai trem-tyje kritikos laisvė virto lyg atskiru tikslu. Bet visi kritikai turi pripažinti, kad tautinink-ų valdymo era buvo didelis kūrybos laikotarpis. Išdavim-ge rezultatai žymi kūryba vi-rose Lietuvos gyvenimo srity- se buvo tautininkų reikšimosi eroje stipriausias ir jų atribut- tas ir rezultatas. Net subjek- tyvūs kritikai šlandien trodė skaitmenimis, statistika ir re- aliais duomenimis nepriklaus- mos Lietuvos gyvenimo gaju- mą ir kilmą. Kūryba buvo tautininkų ir stiprybė ir paži- ba.

2. Tautininkai tremtyje

Kada lietuvių politinės gr- pės tremtyje iš naujo forma- vosi, tautininkai susibūrė Ei- ropoje į Tautinį Sąjudį ir kar- tu su kitomis srovėmis telkė- si į Vyriausiąjį Lietuvos Išlasi- vinimo Komitetą, tęsdami ir ten tautininkų kūrybiškas tra- didijas bekuriant vieningą lie- tuvių rezistencijos organą, ku- ris, pradėjo laisvajame pa- saulyje įvairiais būdais kelti balsą dėl Lietuvos daromos skriaudos, dėl Lietuvos teisės į nepriklausomybę ir dėl bol- ševizmo pavojaus pasauliui. Į tokius lietuvių balsus išliejo

te, taip rašyti ir tuo atveju, jeigu jis nebūtų Vlko informa- cinės tarnybos vykdytojas, tai jau kitas lazdos galas, kurį pa- liekame V. Rasteniu.

Bet Vienybė, kuri nuolat lei- džia pasiskaiti Vlko kritikams, negali neįleisti atsiliepti kriti- kuojantiems.

Audi alteram partem. Išklau- sykime ir antrosios pusės.

Net ir tuo atveju, kai tauti- ninkas Gelzinas tautininkui Ras- teniui "ašerį skuta".

Rašo M. GELZINIS

ir tautininkų balsas, sustiprin- damas bendrąjį lietuvių balsą jau vien savo prisidėjimu. Kai Vlke pasireiškė nuotalkos, jog tautininkus reikia dėl jų au- toretinio praecius santvarkos pobūdžio iš Vyriausiojo Lais- vinimo organo išjungti (šito- kios minties vienas svarbiau- sių puoselėtojų tuomet buvo dabartinės Santarvės pareigū- nas Žymantas), tada eilė Vlko grupių stoji už tautininkų Vlke palkimą, tuo pripažin- damos tautininkų kūrybinę ro- lę. Kai 1948 m. iki 1951 m. tau- tininkų personalinė dauguma persikėlė iš Vak. Vokietijos į JAV, je ir ten, vadovaujami patyrusių ir nuosirdžiai pa- triotiškai nusiteikusių iš se- niau Amerikoje gyvenančių tautininkų ėjo toliau kartu su lietuvių politinių srovių dau- guma, apsijungusia Vlke, už- akcentuodami, kad vienybėje glūdi lietuvių stiprybė. Tokia savo laikysena tautininkai il- gai padėjo išlaikyti lietuviškų- jų veiksmų vieningumą, kuris ilgai žavėjo ne tik pačius lie- tuvius, pagarbiai buvo respek- tuojamas kitų egzilių ir jų sta- tomas pavyzdžiu, bet dėl ko il- gai lauzė galvas ir pavergto- sios Lietuvos MGB, kaip šita lietuvių vienybės suskaldyti.

3. 1953 metai

Tautinio Sąjudžio užimtas kelias pradėjo krypti, kai 1953 m. vasarą tautininkų priekyje tvirtėliau atsistojo p. Rastenis. Atidžiai perskaicius anų metų tautininkų leidžiamus "Mūsų Pranešimus" (tai tautininkų

tarpusavis, pusiau slapta in- formacinis biuletinis), krinta į akis, kad nebekalbama apie 1. tautininkų vaidmenį Lietu- vos laisvinimo darbe, 2. juose nebekalbama apie Lietuvos by- los kėlimą laisvajame pasau- lyje ir 3. juose nekalbama apie kovą su bolševizmu.

Šitie kiekvienam lietuviui tokie svarbūs klausimai "Mū- sų Pranešimuose" išblėsta. Jų vieton vis daugiau ir ryškiau akcentuojama, kad tautininkai privalo 1. daugiau domė- tis Vlku ir 2. sekti Vlko dar- bus.

Taip tautininkai, iki tol vie- mingai sieloję lietuvių reika- lais su kitomis lietuvių politi- nėmis srovėmis už Lietuvos by- los palaikymą ir kovą su Lie- tuvos pikčiausiuoju priešiu — bolševizmu, dabar angažuojami daugiau "domėtis" saviš- kiais, savo lietuviškais broliais, domėtis Vlku ir sekti jo dar- bus. (Nukelta į 4 psl.)

MIRĖ KAZYS PILĖNAS NEW YORKE

Neseniai Vienybė gavo New Yorko pašto įstaigos praneši- mą nesuntinėtį laikraščio Ka- zys Pilėnui - Palmer, nes jis yra miręs...

Tikslios Kazio Pilėno miri- mo datos neteko sužinoti, bet spėjama, kad tai įvyko kada nors sausio mėnesi, nes dar šių metų pradžioje velionis at- siuntė Vienybėi savo prane- ratą.

Kazys Pilėnas, kuriam buvo 84 metai amžiaus, gyveno New Yorke, bet dėl susilpnėjusios sveikatos, paskiausiai laiku nesirodydavo lietuvių tarpe.

Velionis dar praeito šimt- mečio pabaigoje apėjo Lietu- vą ir apsigyveno Londone. Pradžioje dirbo lenkų laikraš- čio spaustuveje. Vėliau jis bu- vo pakviestas į Britų valstybi- no saugumo (Scotland Yard) tarnybą, kurioje jis išbuvo iki 1919 metų. Lietuvos valstybėi atstiatant, jis grįžo į tėvynę ir buvo paskirtas vidaus rei- kalų ministerijos pliečių de- partamento direktorium.

Netrumpas Kazio Pilėno gy- venimas buvo pilnas įvairių nuotykių, apie kuriuos neretai ir amerikiečių spauda parašy- davo. Anglijoje jam buvo pa- vesta sekti rusų emigrantų so- cialdemokratų veikimą, ku- riam vadovavo Leninas. Pir- mojo pasaulinio karo metu Kazys Pilėnas buvo Britų slap-

tosios tarnybos agentas vokie- čių šnipams Amerikoje gaudy- ti.

Dar prieš pirmąjį pasaulinį karą, 1914 metų pavasarį, Ka- zys Pilėnas, Britų slaptosios tarnybos pavedamas, lankėsi Tilžėje ir kituose Mažosios Lie- tuvos vietovėse. Jo santykiai su J. Vanagačiu ir kitais to- meto mažlietuvių veikėjais at- kreipė vokiečių policijos dė- mesį, ir jis turėjo pasišalinti.

Amerikos lietuvių veikėjų tarpe K. Pilėnas nebuvo po- puliarus. Jo asmenybė visada buvo apgaubta tam tikru pa- slapties šydu. Nežiūrint to, jo gyvenimas buvo labai įdomus ir vertas platesnės studijos.

Velionis paliko žmoną, sūnų ir brolių.

Dėl Madrido universiteto studentų riaušių, kurios tęsėsi tris dienas, gen. Franco atlei- do iš pareigų Falangos parti- jos vadą Arrese ir švietimo ministerį Cuesta.

APLINK PASAULI

● Nikita Chruščiovas, kal- bėdamas 20-me komunistų par- tijos kongrese, pareiškė, kad dabartiniuose santykiuose su Vakarų valstybėmis esančios dvi išeitys: "koegzistencija ar- ba karas".

● Vasario 15 d. premjeras Urho Kekkonen, 55 m. am- žiaus, išrinktas Suomijos pre- zidentu.

● Prancūzijos parlamente vėl susikibo pužadistai su ko- munistais. Kovai buvo naudo- jamos kėdės ir kumščios. Vie- nas pužadistų paleido šūvį. Niekas nesužeistas, išskyrus šovusijį, kurį apdaužė publika.

● Londone kalbama, kad princesė Margaret, kuriai an- glikonų bažnyčios vyriausybė neleidžia tuoktis su kpt. Town- send, žada pereiti į katalikų tikėjimą.

● Aga Khan, religinis mu- sulmonų vadas, 80 m. amžiaus, nuvykęs į Egiptą susirgo, ir lėktuvu grąžintas į Nica, Pi- etų Prancūziją.

● Washingtone turima ži- nių, kad netrukus į Egiptą ir kitas arabų valstybes ruošiasi nemazas skaičius komunisti- nės Čekoslovakijos inžinierių ir technikų.

● Britai siunčia daugiau ka- riuomenės savo iguloms Kipro saloje sustiprinti.

● Komunistų partijos kon- grese, vykstančiame Kremliaus rūmuose, Maskvoje, dalyva- daugiau kaip 1,500 delegatų iš įvairių Azijos ir Europos kra- štų.

● Izraelis organizuoja maisto, skystojo kuro ir žaliavos atsargas, reikalingas karo at- veju.

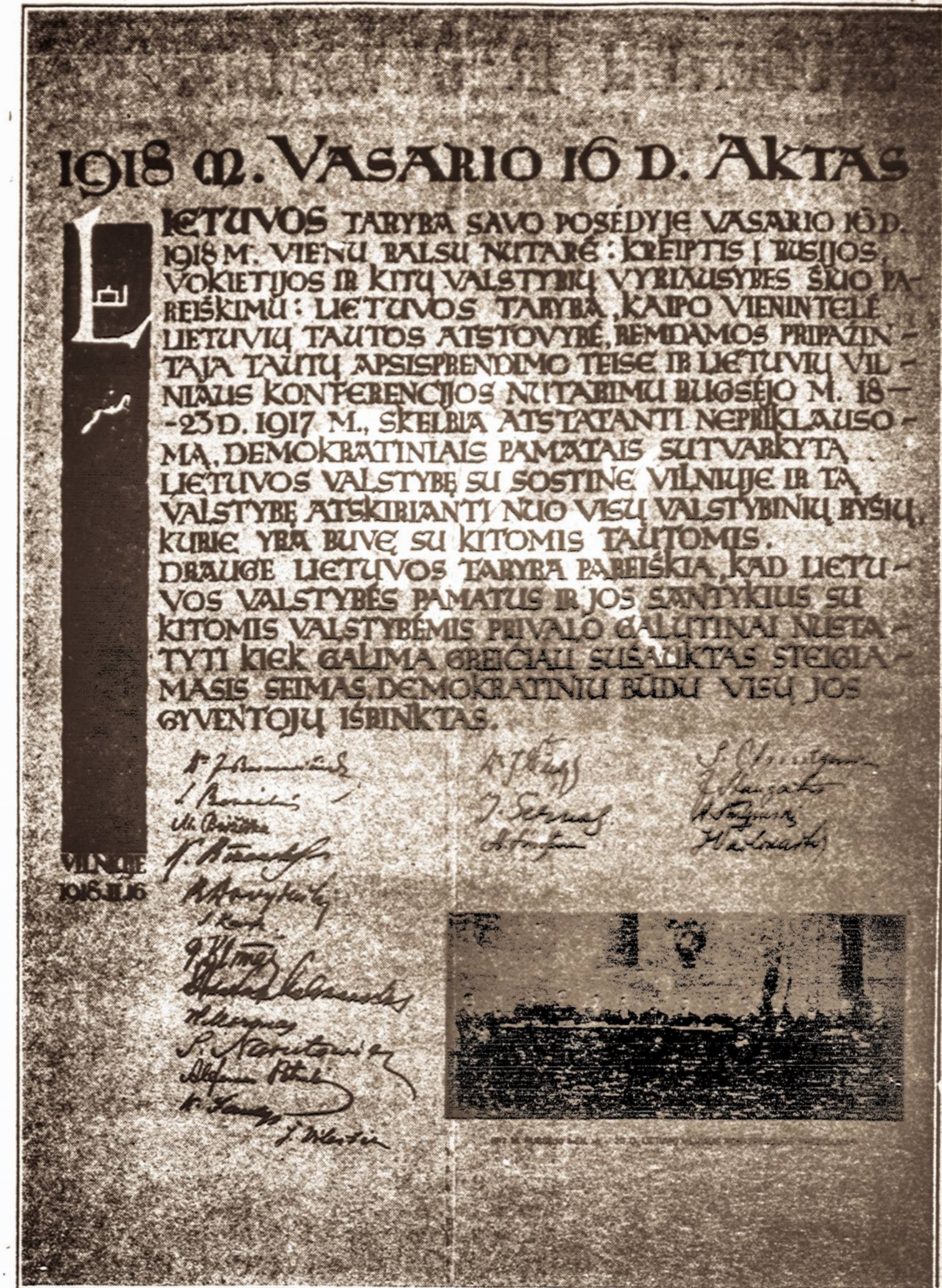
● Ryšium su dviejų buvu- sių britų diplomatų, Burgess ir Maclean, pasirodymu Mask- voje, anglų slaptosios tarny- bos agentai ieško trečiojo as- mens, padėjusio jiems pabėg- ti.

Washingtonas dėkoja

Ryšium su sveikinimo tele- gramomis, kurias pasiuntė A- merikos Lietuvių Tarybos Sek- retoriatas JAV prezidentui Ei- senhoweriui ir Anglijos minis- teriui pirmininkui Edenui va- dinamosios Washingtono Dek- laracijos pasirašymo proga, buvo gauti iš Washingtono Bal- tųjų Rūmų du padėkos laiškeliai, kurių paskutinajame, atėjusiame vasario 10 d., rašoma: "Brangus Dr. Grigaiti,

Baltieji Rūmai prašo mus padėkoti Jums už rūpestingai apgalvotą telegramą, kurią Jūs pasiuntėte prezidentui Washingtono Deklaracijos pa- sirašymo proga savo organiza- cijos vardu. Jūsų palankūs pasisakymai čia yra labai vertinami. Siunčiu Jūsų naudojimui Washingtono Deklaraci- jos kopiją.

Valstybės Sekretoriaus vardu
John F. Meagher
Chief
Public Service Division".

Iva Ikuko, arba Tokijo Rožė, kuri karo metu per radiją sa- kydavo propagandines kalbas Amerikos kariams, šiomis die- nomis paleista iš kalėjimo, kur ji atbuvo šešerius metus.

VALSTYBĖS SEKRETORIAUS DULLES TELEGRAMA TARYBAI

Valstybės Sekretorius John Foster Dulles telegrama, atsiu- sta Amerikos Lietuvių Tarybai ryšium su Lietuvos Nepriklausomybės atgavimo sukakties minėjimu.

WASHINGTON, D. C. Feb- ruary 11, Lithuanian Ameri- can Council. Secretary Dulles has asked me to convey to you the following message on the occasion of the thirty eighth Anniversary of the Declaration of Independence of Lithuania Sunday, February 12. Quote. This year the people of Lithu- ania, Latvia, and Estonia will commemorate the Thirty Eight Anniversaries of their Decla- rations of Independence from Russia. On this occasion it is

appropriate to call attention once more to the determina- tion and self sacrifice which the peoples of these countries showed in the community of free nations.

Though the Baltic people have been deprived of this freedom, we know that they retain their will to be free.

We continue to believe in the principle that sovereign rights and self Government should be restored to those who have been forcibly deprived of them. We are confident that this principle will one day be realized. Signed John Foster Dulles unquote —

Carl W. Meacardle Assistant Secretary.

Prezidentas Eisenhoweris, šią savaitę su žmona išskridęs atostogų į Georgiją valstybę, gydytojų nuomone, esąs pasveikęs ir tinkamas darbu. Si maloni aplinkybė republi- konų partijos sluogsnuose sustiprino viltis, kad Eisen- howeris tikrai kandidatuos antrajam terminui.

STUDENTAI IR GYVENIMAS

Redaktorai: Rima Grudinskaitė, Gražina Musteikaitė, Rimvydas Vaišys ir J. Špakevičius.
Redakcijos adresas: Wm. James Hall 106, Harvard University, Cambridge 38, Mass.

MŪSŲ AKADEMINE KRONIKA

Su šio Studentų Gyvenimo numerio iš redakcijos pasitraukia L. Sabaliūnas ir V. Kavolis, o jų vieton įeina Rima Grudinskaitė, Gražina Musteikaitė ir Rimvydas Vaišys. Pavarės jau žinomos: Kol Grudinskaitė veiks sviesoje, kol Musteikaitė — Studentų Sąjungos Rochesterio skyriaus pirmininke ir kol Vaišys — New Haven skyriaus pirmininke, abu santarčiai. Naujesiems redaktoriams senieji linki sėkmės.

Bostono studentų sąjungos skyriaus valdybą išrinkti — pirmininku Vladas Etkinas, J. Špakevičius ir Vil. Vaitas-Vaitkevicius. Revizijos komisijon Z. Mereckis, R. Šukys ir R. Leveckis. Skyriaus vienbalsiai priėmė griežtą protesto pareiškimą prieš įstatymų pakeičiančią ir kolegialumo dvasią paneigiančią Bostono studentų disarbitražingą iš centro valdybos pusės per Clevelando suvažiavimą.

Kol Vytantis Etkinas ir kol Danutė Papiuskaitė susitvarkė Brocktonietis Vytantis vadovauja "4 Studentų" orkestrui, reikiama Bostono vyrų chore bei įvairiose sporto srityse, o bostonietė Danutė — skaitėse. Sveikiname mielą jaunųjų porą, linkėdami jiems gražios ateities.

Bostono studentai santariečiai išleido vieną kartą numerio leidinį vardu Masačiusčiai. Redagavo Z. Mereckis, karikatūras darė J. Špakevičius.

Vasario 4-5 Studentų Sąjungos rengė studijų dienas Chicagoje, kur kalbėjo A. Angustinas, D. Šeputaitė, L. Širmulytė, J. Šoliūnas ir J. New York, kur programoje dalyvavo prof. J. Puzinas, prof. D. Krivickas, R. Šilbajoris, V. Kleiza, J. Bilėnas ir dr. J. Girnius.

Rochesterio studentai skyr. vald. išrinko pirmininku G. Musteikaitę, V. Draugeitį ir R. Šerelį. Revizijos komisijon: V. Žmuidziną ir B. Krokį.

Vasario 11-12 d. studentai santariečiai surengė studijų dienas Urbanoje, kur kalbėjo apie egzistencializmą mintį Saulius Šimoliūnas (Detroit) ir Rasa Gustatytė (Oberlin).

Clevelande įsteigtas Santaros skyrius, kurio valdybą išrinkti R. Babickas, N. Bartuškaitė ir G. Klimaitė. N. Bartuškaitė išrinkta jūros skaudžių vadove, Clevelandietė L. Janusevičiūtė įėjo į Santaros biuleteno redakciją, kurio pasirodė antras numeris.

Mirga Žadeikytė įsijungė studentų santariečių rengiamą kilnojama dailės paroda, kurioje tuo būdu iš viso dalyvauja vienuolika jaunųjų dailininkų. Paroda vasario 12 d. buvo išstatyta Rochesterioje, o vasario 26 Buffalo. Po to ji žada nukeliauti į Philadelphia ir Storrs, Conn.

Bostono santariečiams R. Šukys gruodžio 22 d. kalbėjo apie komunizmą ir socializmą skiratumo, o sausio 14-14 d. buvo surengta meno paroda. Kovo 3-4 d. ruošiamasi surengti žiemos stovyklą kalnuose.

S. Novickis įėjo į Studentų Dienų (Naujlenose) redakciją. V. Kavolis pakviestas į Santarvės žurnalo redakciją kolektyvą.

Santarietis J. Galminas išrinktas New Yorko Liet. Respublikinės Santarvės skyriaus pirmininku, o Santaros filialas A. Gureckas sekretoriumi. Skaitų Sąjungos užsienio skyriaus pasimūtė Indijos skaudžių sąjungos protesto raštą, o Čarščiovo ir Bulgarnio skaudžių garbės skautais.

Lietuvių Studentų Santaros centro valdyba paskyrė savo įgaliojimus prie Lietuvių Tautinio Sąjūdžio Alg. Gurecką, prie Lietuvių Valstiečių Liaudininkų Sąjungos buv. New Yorko studentų pirm. Vel. Steponavičių ir prie Liet. Respublikinės Santarvės Paulių Jasknokių (Los Angeles). Sudaryta komisija tirti liudininkų-tautininkų santykiams, siekiant toos santykius trukdančių problemų išsiaiškinti.

Santarietis Benius Mačiūka suredavo, o Yale universiteto Human Relation Area Files, Inc. išleido 411 psl. knygą (mimeografuotą) apie Nepriklausomą ir Sovietinę Lietuvą. Knygoje ypač pabrėžiami ekonominiai aspektai (apie kuriuos nuodugnai rašo pats redaktorius) ir politiniai. Socialiniai ir kultūriniai aspektai palieti silpniau ir juose yra faktinių klaidų. Tačiau leidinys yra pirmą pastanga angli kalboje sistematiškai pateikti platesni, faktinį Lietuvos vaizdą. Jis yra svarbus įnašas ypač ta prasme, kad knyga kursuos tuose sinuozniuose, kurių nepasiekia kita mūsų literatūra, iškaitant ir Lietuvius: profesūroje ir tarp sričių specialistų vyriausybyje, užsienio tarnyboje, armijoje. Reikia pasidžiaugti atliktu dideliu ir visumoje, ypač paties redaktoriaus raštyuose skyriuose, sėkmingu darbu.

Atiduotas spaudai Santaros metraštis, kuris šiemet vadinsis į laisvę veda mūsų kelias. Metraštyje telpa V. Adamkevičiaus, H. Žibo, S. Šimoliūno, V. Kavolio ir J. Šmulkščio straipsniai ir studijos, aštuoni rinktinės prieš bolševikus kovojusių Lietuvos partizanų dainos, Santaros veiklos apžvalga ir jos organizacinė schema, D. Juknevičiūtės ir V. O. Virkau kūrinių reprodukcijos ir eilė veiklos fotografijų. Metraštį redaguoja V. Adamkevičius ir V. Kavolis, meninę dalį tvarko Rita Zukauskaitė (Chicago), techniška talkina N. Macevičius.

New Yorko Santaros suvažiavimo proga į New Yorko Santaros skyrių buvo priimti naujais nariais kolegos Petras Avizonis, Vytautas Aukštikalnis, Pranas Bilėnas, Asta Endriukaitė (kand.), Rima Grudinskaitė (kand.), Danutė Leskaitytė (kand.), Irena Švilpaitė (kand.), Daiva Švilpaitė, Raminta Švilpaitė ir Jurgis Zabielskis.

Tadas Nagminis, išvykus jūrų skautų vadovams R. Mieželiumi ir R. Veitui, perėmė Bostono jūrų skautų vadovavimą. Taip pat dėstys šeštadieninėje mokykloje istoriją.

Algis Ratkėlis baigė New York City College, gaudamas Elektros Inžinieriaus laipsnį. Jis studijuodamas buvo vienas iš geresniųjų Universiteto fektavimo komandos narių. Lietuvių studentų veikloje taip pat aktyviai dalyvavo, būdamas pirmuoju New Yorko Studentų Santaros skyriaus židininku. Nežinint aktyvumo visuomenėje ir sportinėje veikloje, neatsilikti ir moksle — buvo priimtas į Elektros Inžinierių garbės korporaciją Eta Kapa Nu. Baigęs studijas A. Ratkėlis gavo darbą North American Aviation, Californijoje. Linkim sėkmės jaunam inžinieriui.

Pranas Bilėnas, Vaidotas Jankas ir Stasys Kligys šiomis dienomis baigė taro tarnybą aviacijoje ir grįžo į civilinį gyvenimą. Visi trys pradeda studijuoti New Yorke.

New Yorko Santaros padėka

New Yorko santariečiai dėkingi visiems, prisidėjusiems prie Santaros suvažiavimo pasėkimo.

Ypatinga padėka priklauso suvažiavimo rengimo komisijai (pirmininkui J. Galminui, G. Zaunūteit, D. Gasiūniui, R. Leveckui iš Bostono ir R. Vaišniui iš Philadelphiajos). Studijuojančių dailininkų parodos komisijai New Yorke (pirma A. Speranskui, A. Labinaitei, A. Gureckui, Naujų Metų Sutikimo Komisijai (J. Bielinui, A. Grigaičiui, T. Jasičiui, R. Penikui), Suvažiavimo paskaitininkams (L. Sabaliūnui, V. Rasteniui, R. Šilbajoriui), parodos dailininkams ir Garbės Komitetui, suvažiavimą sveikinusioms grupėms, studentus materialiai parėmusiems New Yorko Landininkams ir Demokratinio Darbo Tūkščiui, New Yorko tautininkams, padėjusiems suvažiavimo vaišių išlaidas, ponions Nemickienėi ir V. Jonuškaitėi, padėjusioms studentėms paruošti vaišes, meninės programos dalyviams (New Yorko marių kandidačių ūktui, R. Babickui, D. Bilėnėnei, A. Grigaičiui) nakvynių tvarkytojui D. Uzu ir visiems newyorkečiams, priėmusiems suvažiavusius studentus.

Atsiūsta pamintė

Henrikas Radauskas, ŽEMOS DAINA. Eilėraščiai, Chicago MCMMLV. Išleido Vytantis Saulius, Tiražas 500 egzempliorių. Spaudė Draugas, 80 psl. Kaina 3 doleriai. Knyga didelio formato, labai gero viršelio ir įprasta ir kietus viršelius. Leidėjo adresas: 704 North State Street, Chicago 10, Illinois.

APIE STUDENTŲ MENO PARODĄ

Sausio 14 d. 3 val. p. p. Taut. Namuose Bostone įvyko iškilmingas menų studijuojančių kolegų darbų parodos atidarymas.

Vietinio Santaros skyriaus pirm. kol. Z. Mereckis pasveikins svečius, pakviestą dail. V. Vizgirdą tarti žodį. Savo išsamią kalbą joje dail. Vizgirda išskleidė daug įdomių minčių. Anot prelegento, tai ne studentų meno paroda, o jaunųjų menininkų modernaus meno paroda. Jų darbai nėra gamtos imitavimas, o vidinė kūryba. Jauno asmens kūryba parodo šių laikų dvasią, o ne amerikonišką, šių dienų studentas menininkas nesėdi visą laiką muziejuje ir nekopijuoja senienas, bet įsiekia ko nors naujo, kurdamas savitą išraiškos stilių, spalvų aplikacijos metodą bei nuosavą paletę. Ypatingo dėmesio verti studentai yra Šapkus, Zukaite, Virkau, Krasauskaitė, Juknevičiūtė bei Sakalauskaitė.

J. Šapkus savo gan didelio formato alyvuose yra stiprus apipavidalinime, darnus spalvų bei ramsis ekspresijoje. R. Zukaite — ryškiai ekspresyvi. Jos litografijos efektingos savita nuotaka. Abstrakčiausias iš visų jaunųjų menininkų yra Vyt. Virkau. Jo alyvų, medžio raiziniai bei litografijos yra nuotaikingi bei savaip suprantami ir aiškiami. G. Krasauskaitės alyvų pasizymai vaivorykštės spalvomis, linksmi. Verti dėmesio D. Sakalauskaitės bei Pagalytės alyvų bei litografijos. Baigdamas dail. Vizgirda pabrėžė, jog auganti iškėlė daug įdomių minčių. Anot prelegento, tai ne studentų meno paroda, o jaunųjų menininkų modernaus meno paroda. Jų darbai nėra gamtos imitavimas, o vidinė kūryba. Jauno asmens kūryba parodo šių laikų dvasią, o ne amerikonišką, šių dienų studentas menininkas nesėdi visą laiką muziejuje ir nekopijuoja senienas, bet įsiekia ko nors naujo, kurdamas savitą išraiškos stilių, spalvų aplikacijos metodą bei nuosavą paletę. Ypatingo dėmesio verti studentai yra Šapkus, Zukaite, Virkau, Krasauskaitė, Juknevičiūtė bei Sakalauskaitė.

Parodą Kultūros Klubu vardu sveikino dr. M. Gimbutienė. Parodą, kuri buvo atidaryta dvi dienas, buvo aplankyta keleto šimtų tautiečių. Prie parodos Bostone įrengimo ypač pasidarbovo kol. Z. Mereckis, R. Šukys, R. Leveckis, B. Danerytė bei R. Leveckis. J. Sp.

KAIP DABAR ATRODO LIETUVOS ŪKIS

Nepriklausomo gyvenimo metu Lietuvos žemės ūkis klestėjo. Bet kaip šiandien, bolševikiškos okupacijos metu, ūkis ten atrodo? Vietoje Lietuvoje veikusiu 350,000 privačių ūkių, juos okupantas įjungė į kolchozus, iš kurių sudarė virš 2,656 vienetus. Taigi, geriausi ūkiai sunaikinti, o ūkininkai suvaryti į kolchozus. Lietuvos ūkininkas tokio vargo ir skurdokentėjo sunkiausiais baudžiavos laikais.

Visuose kolchozuose, kaip ir pramonėje, vyrauja "socialistinė" akordinė sistema, t. y. nustatant atlyginimus, imant pagraidant ne išdirbtas laikas, bet atlikto darbo kiekis. Tik išimtiniais atsitikimais, kai akordinis principas sunkiai pritaikomas, darbas vertinamas atskirai (L. Sabaliūnui, V. Rasteniui, R. Šilbajoriui), parodos dailininkams ir Garbės Komitetui, suvažiavimą sveikinusioms grupėms, studentus materialiai parėmusiems New Yorko Landininkams ir Demokratinio Darbo Tūkščiui, New Yorko tautininkams, padėjusiems suvažiavimo vaišių išlaidas, ponions Nemickienėi ir V. Jonuškaitėi, padėjusioms studentėms paruošti vaišes, meninės programos dalyviams (New Yorko marių kandidačių ūktui, R. Babickui, D. Bilėnėnei, A. Grigaičiui) nakvynių tvarkytojui D. Uzu ir visiems newyorkečiams, priėmusiems suvažiavusius studentus.

Darbo normas, pagal kurias išskaičiuojami darbdieniai, nustato valdžia.

Malkų gaminimas, tvorų tvėrimas ir kiti panašūs darbai, kurie sunkiai duodasi akordiniai apskaičiuojami, užskaitomi prilyginant faktinį darbą dienai vienam darbdieniui. Tačiau toli gražu ne visi ir tokie darbai vienodai vertinami, pvz., darbo diena praleista aptarnaujant kuliarną mašiną, skaitoma tik už pusę dienos.

Paprastai į metus kolchozininkas vidutiniškai išdirba 140-160 darbdienių. Tik pasizymėje "spartuokliai" išdirba 200 darbdienių ir kartais daugiau. O štai sovietinė spauda ir Vilniaus radijas dažnai skelbia, kad "ka" kuriuose kolchozuose "spartuokliai" išdirba į metus per 230 darbdienių. Bet eilinis darbininkas savo knygutėje metų gale gauna įrašyti tik su 100, o kartais ir mažiau tų darbdienių.

Dabar žvilgsnis į normuoto darbininko uždarbį. Ką tas "normuotas" darbininkas iš savo darbą gauna? Sovietų akmlis kolchozai yra kooperatyviai pagrindais sutvarkyti, taigi ir kolchozininko pajamos teoretiskai turėtų atlikti darbininkams. Bet anaipol! Praktikoje va kaip yra. Pirmoje eilėje didelė dalis kolchozininko pajamų yra natūra: grūdais, mėsa ir pinigais eina valstybei kaip duoklė, tūčiau pagal metų pradžioje sudarytą sutartį su MTS (prieš juos norą), išmokama tiesiai priklausanti už darbą dalis. Vadinas, tam tikra kolchozininko pajamų dalis eina į vadinamą visuomeninį fondą. Be to, pakeikama grūdų atsarga sėkliai ir tik tada, kas lieka, paskirstoma kolchozininkams.

Darbininkams liekanti kolchozo pajamų dalis skirstoma pagal darbdienius, išeinant iš bendro kolchozo išdirbo darbdienių skaičiaus, būtent: apskaitoma, kiek už vieną darbdienį išėina grūdų, pašaro, pinigais ir t. t. Vadinas kolchozininkas metų gale turi pajamų pareinamą nuo to, kiek jis turi išdirbę darbdienių.

Stai keletas pavyzdžių. Lenino vardo kolchoze darbininkas gavo 1.72 kg. grūdų po 2 kg pašaro ir 120 gramų cukraus, o kitam kolchoze gavo po 4 kilogramus rugių, 400 gramų cukraus ir po 3.5rb. Kad lengviau tuos imokėjimus suprasti, galima juos sugretinti, paversti į piniginių atlyginimą. Jeigu gautą normą darbininkui pavyksta parduoti laisvoji rinkoj rinkos kainomis, o ne valdiškomis (valdiškos yra žymiai žemesnės), už rugių centnerį kolchozininkas kartais gauna nuo 145-167 rb., už pašaro iki 70 rb., o už cukraus kilogramą 10 rb.

Taigi, jei kolchozininkas per metus išdirba 150 dienų ir jei jis visą savo darbą paverstų ir jo pajamų natūra ir viską tik laisvoji rinkoj sekmingai parduotų, tai jis metinių pajamų turėtų nuo 1,650-2,860 rb. Ką gi jis gali už tuos pinigus ir mėnesį nusipirkti? Jis gali nusipirkti 4 kg. duonos arba 0.5 kg. mėsos į dieną, o jeigu jis galėtų gyventi nevalgiu, tai už pusterčio mėnesio pajamas nusipirktų vieną porą batų, arba už visų metų pajamas įsigytų vyrišką eliuetą (kostiumą).

Bolševikinė propaganda per savo spaudą ir radiją nuolat kviečia grįžti į tėvynę sakydama: "Tarybų valdiškos kolchozinės santvarkos dėka darbo valstietis amžiams išsivadavo iš vargo ir priespaudos ir džiaugiasi pažangiuoju gyvenimu".

Iš tikrųjų Lietuvos ūkininkas atsidūrė didžiausiam varge, skurde ir priespaudoje, kokio istorijoje dar nėra buvę. Jonas Miškinis

Tragiškai žuvus mūsų mieliai klubo nari
LILEI PETRAUSKAITEI
drange lūždėdami, skausmo valandoje reiškiame didžiausią užuojautą Jos brangiems tėveliams, broliui Viktorui ir giminėms.
Detroito Sporto Klubas KOVAS

Tragiškai žuvus studentei LILEI PETRAUSKAITEI, gilaus liūdesio valandoje, pergėvendami skaudžią nelaimę, reiškiame didžiausią užuojautą Jos brangiems tėveliams, broliui ir giminėms.
Detroito Lietuvių Santarvės Valdyba ir Nariai.

ŽINOKITE, KAD

ILGI ŽIEMOS VAKARAI VERKDAMI PRASO KNYGŲ, ypač tų, kurios parduodamos už visai žmonišką kainą ir kurias pradėjote skaityti, skaitysite neatsikvėpdami, kol pabaigsite. \$13.00 VERTES KNYGN DABAR TIK UZ \$5.00! Tuoj išskite penkinukę į voką ir siųskite, nes tokia proga pasitinka rečiau, nei aukso klodų atradimas.

SAULĖS RŪSTYBĖ (romanas) sako: skaitai mane, nes myli, o nemylėt negali, kada mane skaitai. 311 psl., kaina \$3.00.

ČIKAGOS SĖSĖLIAI (novelės) sako: skaitai mane, nes as parodau tau gyvenimą baisesnį, negu pats gyvenimas parodytų. 316 psl., kaina \$3.00. Ilustruota.

SIRDIES RŪMAI (romanas) sako: tik tada vaikščiosi širdies rūmuose ir juos tikrai pažinsi, kada mane skaitysi 449 psl., kaina \$4.00. Ilustruota.

SLIAPTARNIAI (Amerikos lietuvių gyvenimo knyga) sako: tik mane skaitydamas matysi lietuvių tautos trečiojo dalies darbų, vargus, kančias, nuopelnus, kultūrą ir tautinį išlikimą. 652 psl., kieti viršeliai, o tik \$3.00!

VISOS 4 KNYGOS SYKIU tik už \$5.00! Persiuntimo kastes apmokame. Rašykite: Dr. Alg. Margeris, 3325 S. Halsted St., Chicago 8, Ill.

KARLONAS Funeral Home

Lietuviams tarnauja daugiau, kaip 20 metų.
280 CHESNUT STREET, NEW BRITAIN, CONN. Tel. 9-1181

Vaistai viduriam

Cia yra naminiai vaistai: mišiny saknų, žolių ir sėklių. Ji vartojama arbatos formoje nuošiu ligų: skilvio nevirškinimo, inkstų (kidneys, odos išbėrimo, gerklės užkimimo, plaučių uždegimo, vidurių lūnosavimo, puslės ligų, širdies supykimo, šturpuliavimo, persalimo, dieglių, reumatizmo, bronchito, rožės, riemens deginimo, galvos skaudėjimo, sąnarių gėlmo, ir nuo daugelio kitų vidurių ligų. Šios arbatos svaras kaina \$4.00.

ALEXANDER'S CO.
414 W. Broadway So. Boston 27, Mass.

THE VICTORY BAR

GĖRIMAI, UZKANDŽIAI
John Davis—Dovidaitis sav.
Buves Brooklynno biznieriūs, kviečia tautiečius atsilankyti.
3330 NO. MIAMI AVENUE, MIAMI, FLORIDA Tel. 82-9222

JUCUS SISTERS RESTAURANT

Stasys Jucus, Vedėjas (Lakūno Dariaus brolis)
Aldara visą naktį.
1608 W. 47th STREET, CHICAGO, ILL. (47th St. ir Ashland Ave.) Lafayette 3-9670

TRAUN'S BAR

AUGUST TRAUN, Sav.
N.E. cor. 7th & DAUPHIN STREET, PHILADELPHIA, PA. Tel. PO 5-9785

ADAMS' CAFE

RESTORANAS IR BARAS
941 SPRING GARDEN, PHILADELPHIA, PA. Tel. PO 5-9566

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS
LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601-3 So. 2nd Street PHILADELPHIA, PA. Tel. DE 4-5136

CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)
1113 Mt. Vernon St., Philadelphia, Pa. PO 5-4110

GERIAUSIAS
INSURANCE ir REAL ESTATE
PATARNAVIMAS PAS
ORMAN & MICHELSON
111-15 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y. Virginia 6-1800

SPORTO GYVENIMAS

LSK — Elizabeth SC 1:1

Prąjęsį sekmadienį Lietuvos Sporto Klubo pirmoji vienuolikė iškovojė dar vieną pirmenybių tašką. Šį kartą mūsų vyrai savo aikštėje susitiko su kietokai žaidžiančiu Elizabethu.

Pirmąjį kėlinį mūsų vyrai žaidžia prieš vėją, tačiau pirmavimą laiko savo rankose ir laikas nuo laiko apsaudo priešininko vartus. Nežiūrint mūsų persvaros, jokių būdu nepavyksta mūsų vyrams pasiekti įvarčio. Daug pavojingų momentų pašalina svečių vartininkas, bet ir mūsų šūkiams niekaip nevyksta išlaikyti kombinacijų. Priešininkas staigiai prasižvelgia bando pasekme nusverti savo naudai, tačiau mūsų gynėjai pašalina kiekvieną pavojų, o senasis vartininkas Klygis, nežiūrint keturių metų pertraukos, vykusiai sulikvidavo keletą tikrai pavojingų kamuolių. Pirmas kėlinys baigiamas be rezultatų.

Antrą kėlinį svečiai pradeda su didele sparta ir įsvas žaidimas bei atsakomybė sukurta ant mūsų gynimo pečių. Nors šį kartą mūsų šūkiams gelbsti vėjas, tačiau puolimas nepajėgia surasti savęs ir sudaryti didesnio pavojaus priešininko vartams. Kova nuolat kietėja

ir svečių pusdešinis puolėjas staiga prasmunka pro LSK gynimą ir pasveikina Klygį pirmuoju įvarčiu. Elizabeth SC veda 1:0.

Mūsų vyrai sukurta ir pradeda spausiti priešininko vartus. Po kelių nesekmingų antpuolių pagaliau Remėza kamuolių gražiai iškiša Boului, kuris jį dar gražiau įsodina į priešininko tinklą. Pasekmė 1:1. Abi komandos susikimba dar atkakliau ir paskutinėse minutėse mūsų šūkiams susigrūda prie priešininko vartų ir krinta įvartis mūsų šūkių naudai, tačiau šį kartą pasimetama... teisėjas sušvilpęs užguary ir tik po švilpuko pastebėjęs, kad vartuose vietoj vartininko stovi abu priešininko gynėjai. Bet klaidą atitaisyti jau vėlu ir rungtynės baigiamos lygomis 1:1. LSK spalvas gynė: S. Klygis, Vaitkevičius, Jegertis, Jokubaitis, Arens, Wells, Gražys, Boulos, Sabaliauskas, Remėza, Kalašinskas.

SEKMADIENIŲ FUTBOLAS

Šį sekmadienį, vasario 19 d. 2 val. 30 min. p. p. New Farmers Oval aikštėje Lietuvos Sporto Klubo pirmoji vienuolikė žais pirmenybių rungtynes su Eintracht SC. Rungtynės žada būti įdomios.

Vasario Margutis

Šis Margučio numeris skirtas iš dalies prisiminti Lietuvos nepriklausomybės akto paruošimo ir paskelbimo aplinkybėms. Jame telpa nuotrauka Lietuvos Aido (Vilniuje), kuriame buvo paskelbtas Vasario 16-tos aktas. Prie jo pridėtas įdomus straipsnis, smulkiai nu pasakojant, kaip Taryboje gimė Nepriklausomybės mintis ir kaip ji išsivystė. Tame pačiame numeryje paskirtas puslapis ir paskutiniams Lietuvos nepriklausomybės minėjimui—1940 metais vasario 16. Įdomu dar prisiminti, ką tada kalbėjo prezidentas Smetona, kokius linkėjimus siuntė Lietuvai Motolovas ir ką tada rašė Sovietų laikraščiai apie Lietuvą.

Šiame Margučio numeryje paskelbta nemažai įdomių straipsnių, tautosakos, giesmių dainų ir įvairių. Daug istorinės medžiagos apie Lietuvą ir daug informacijų iš Amerikos gyvenimo. Margutis yra vienas įdomiausių žurnalų Amerikoje. Jis eina Chicagoje ir yra tikrai mėgiamas.

Kiekviename Margučio numeryje skaitytojai randa tikrai patrauklių dalykų, gražių vaizdų, apžvalgos, mimetų ir pasisakymų. Iš Margučio gali turėti pilną vaizdą Amerikos lietuvių mąstymo ir jų veiklos. Jis pasirodo kiekvieną mėnesį ir yra plačiai skaitomas viso lietuvių kolonijose.

Margučio prenumerata tik \$3.00 metams. Pasiuntę savo adresą Margučio administracijai, 6755 S. Western Ave., Chicago, Ill., gausite vieną numerį susipažinti. M. K.

Tel. RE. 7-0658

L. SCHULTZ

GROZIO SALIONAS

Pusmetinis plaukų garbinimas Plaukų dažymas

Patikimas patarnavimas

Hans N. SCHULTZ

Laikrodžiai ir puošmenys

Laikrodžių taisymas

234 EAST 86th STREET

New York 28, N. Y.

LIETUVIŠKŲ SALDAINIŲ CENTRAS

Lietuviški saldainiai: — Darius-Girėnas, Gedimino Stulpai ir Birutė — pagaminti Brooklyn, N. Y. Lietuviški saldainiai: — Vėžellai, Dūdelės, Vyšniai, Joniško Slyva ir kiti pagaminti St. Petrausko, Chicago, Ill.

Saldainių Centre—lietuviškų saldainių kainos prasideda nuo 77 centų už svorą.

Lietuviškų Saldainių galima gauti:— BALTIC CO. 337 Union Ave. Brooklyn 11, N. Y. EV 4-1232 ir LAIMOS Knygynė ten pat, Tel. EV. 8-6163.

Pats seniausias Amerikos lietuvių žurnalas yra

MARGUTIS

Jis iliustruotas, turiningas, įvairus ir visados gyvas.

MARGUTIS

išleina kiekvieną mėnesį. Pasiųskite adresą ir gausite numerį susipažinimui. Margučio metinė prenumerata tik \$3.00.

MARGUCIO adresas: 6755 S. Western Ave. CHICAGO 36, ILL.

Kraus & Nussbaum

Zieminių paltų išpardavimas. Kostumams ir kitiems drabužiams kainos sumažintos.

Kostumai, rudiniai ir žieminiai paltai. Kelnės. Kostumai ir su dėjom kelnėm. Vietinės ir importuotos medžiagos. Pataisymas garantuotas.

Siuveime vyrams ir moterims kostiumus ir paltus pagal užsakymą. 308 E. 86th St. New York. (šalia 2nd Ave) Tel. RE 4-2471

LIETUVIŠKI SŪRIAI

Lietuviški sūriai, gaminami Michigan valstybėje, yra švieži, nes jie atgabenami lėktuvais.

Šiuos tikrus, lietuviškos gamybos, sūrius Petras Lissauskas pristato visoms krautuvėms rytinėse valstybėse.

Gdytojai sako, kad maitinimasis pieniškais produktais, ypač sūriu, stiprina žmogaus sveikatą ir ilgina jo amžių.

Lietuviški sūriai, kurių Petras Lissauskas pataria tuojau užsisakyti, turi visas tas teigiamas kokybes.

Petro Lissausko krautuvėje (prieš Maspetho lietuvių bažnyčią) taip pat galite gauti lietuviškos Boston Baking Co. gamybos duonos, tikrų lietuviškų dešrų ir šviežių, tiesiai iš fermos atvežtų, kiaušinių.

Atsiminkite: Petro Lissausko krautuvėje gaunami tik švieži produktai.

Petras Lissauskas lietuviškus sūrius reguliariai pristato šiems savo atstovams: V. Abeciūnas, New Britain, Conn. ir Boston Co., Elizabeth, N. J.

PETRAS LISAUSKAS

Lietuviškų sūrių Atstovybė Rytinėse Valstybėse
64-09 Clinton Ave., Maspeth, N. Y.
Telefonas TW 4-8087

Laikraščiai leisti pinigai irgi reikalingi. Ar jau atnaujino savo prenumeratą?

John Baltaduonis

FRANKFORD AVENUE CAFE

1700 Frankford Ave., PHILADELPHIA, PA.

CASINO TEATRAS

210 East 86th St., New York Tel.: RE 4-0257 BU 8-0561

Nuo vasario mėn. 17 iki 23 d.

"HEIDELBERGER ROMANZE"

O. W. Fischer — Lieselote Pulver — Gardy Granass ir kelios trumpos filmos

Naujausia vokiška savaitės apžvalga.

M. and Z AUTO COLLISION WORKS

JULIUS MALDUTIS

BENDRI AUTO TAIŠYMO DARBAI

937 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

(Tarp Morgan ir Bushwick Ave.)

Tel. EV 8-9794

Namų telefonas: HY 7-3247

DRABUŽIAI MŪSŲ SANDELY PARDUODAMI

TREČDALIU PIGIAU, NEGU KRAUTUVĖSE GERIAUSIA MEDŽIAGA IR DARBAS.

Ateikite ir įsitikinkite. Mes kalbame lietuviškai.

REGAL MANOR CLOTHES

53 WEST 23rd ST. NEW YORK 10, N. Y.

ORegon 5-5090-1-2-3

VISAME NEW YORKE NERASITE

GRAEZESNIŲ IR PATOGESNIŲ SALIŲ, KAIP

GRAND PARADISE

Ką nerengtumėte — koncertą, vestuves, šokius, ar prakalbas — Grand Paradise gali tilpti nuo 25 iki 2000 dalyvių.

Reikalų Vedėjas I. WEINSTEIN 320 GRAND ST. BROOKLYN 11, N.Y. EVergreen 7-1123

VĒL VYKSTA ŠACHMATŲ PIRMENYBĖS

Po dviejų metų pertraukos, šiemet vėl vyksta lietuvių šachmatų pirmenybės New Yorke. Lietuvių Atletų Klubui leidus naudotis patalpa ir turimais šachmatais, šachmatų veikla vėl pagyvėjo New Yorke.

Būdinga tai, kad pirmenybių dalyvių sąrašė vyrauja nauji veidai. Nematyt "veteranų". Repečkos, Paškevičiaus, Sukio, Almano ir kitų seniau aktyviai pasireikusių šachmatiniame gyvenime. Jų vietas užėmė pirmą kartą dalyvaujantys pirmenybėse R. Adomaitis, A. Andriulis, Račkauskas, A. Sakalas ir M. Slapšys. Sąrašą dar papildo V. Milčius, kuris po ilgesnės pertraukos vėl pasirodė šachmatininkų eilėse, be to dalyvauja E. Staknys, S. Trojanas ir J. Vilpišauskas. Turnyras vyksta rimtoje nuotaikoje, dažnai galima pastebėti lošiant su laikrodžiais užrašant partijas.

Beveik įpusėjus pirmenybėms veda vienas iš "naujųjų", būtent, Slapšys, kuris turi 4 taškus ir iki šiol nepatyręs pralaimėjimo. Tenka pažymėti, kad Slapšys turi išlošęs po tašką Trojano ir Vilpišausko sąskaiton, tuo sudarydamas

Lietuvos Atsiminimų

RADIJO VALANDA

Jack J. Stukas

Direktorius

SESTADIENIAIS

nuo 4:30 iki 5:30 v. p. p.

WEVD, 1330 kil.

Visais reikalais kreiptis:

1264 WHITE STREET

Hillside, N. J.

WAVERly 63325

šių pirmenybių staigmena. Taipogi be pralaimėjimo laikiosi Staknys su 3 taškais. Kitų pirmaujančių pasekmės: Milčius 3-1, Vilpišauskas 2-1, Sakalas 2-2, Adomaitis 1-2.

Po šių pirmenybių greitai prasidės New Yorke Meropolitan Chess League tarpkomandinis turnyras. Kaip ir kitais metais, lietuviai ir šiemet sudarys komandą lošdami Lithuanian Chess Club vardu, tuo kukliai prisidėdami garsinant lietuvių vardą tarp amerikonių. Teko girdėti, kad kiti miestai kaip antai Chicago ir Torontas turėdami pajėgesnius kaip New Yorkas šachmatininkus Valtonį, Tautvaišą, Zujų, Jakštą ir kitus, paskutiniu laiku nesugeba išstatyti lietuvių komandos miesto pirmenybėse. O dar tik neseniai taip gražiai pasireiškė užimdami net pirmąsias vietas!

Ta pačia proga vertėtų pažymėti Bostono šachmatininkus kur K. Merklo dėka šachmatų veikla ne tik kad nemusilpnėjo, bet atvirkščiai—išsiplėtojo, nežiūrint Tauvaišos ir šikėmos išsikėlimo kitur. Šiais metais Bostonas lietuvių vardu išstatė net tris komandas — to neįstengia padaryti net didieji amerikonių šachmatų klubai. Bostone šachmatininkų tarpe gyvai reiškiasi lietuvių prieauglis. Iš jaunių sudaryta net atskira komanda, kuri jau yra pasiekusi gražių rezultatų. džiugu ne tik šachmatininkams, bet ir visiems lietuviams girdėti apie tai.

E. Staknys

Lietuviška Radijo

PROGRAMA

AMSTERDAM, NEW YORK

WCSS 1490 kil.

Programos vedėjas

J. OLSAUSKAS

Pranešėjas

LEONARDAS HARTVIGAS

LIETUVIAI ADVOKATAI

ALFRED J. WENTZ

225 S. 4th Street,

BROOKLYN, N. Y.

EVergreen 7-8067

CLEMENT A. VOKET

(Vokietaitis)

41-40 74th Street,

JACKSON HEIGHTS 73, N

NEWTON 9-6620

KĘSTUTIS W. MICHELSON

87-14 111th ST.,

RICHMOND HILL 18, N. Y.

Virginea 6-6060

ST. BREDIS, JR.

37 Sheridan Avenue,

Brooklyn 8, N. Y.

AP 7-7083

A. Andriuskevičius

Laikrodininkas ir Juvelyras

Didelis brangenybių pasirinkimas.

485 Grand St.,

Brooklyn 11, N. Y.

EVergreen 4-2318

ANTON APPEL

Parduodami lietuviški skilandžiai, dešros ir kiti pirmos rūšies maisto dalykai.

JERSEY PORK

428 Grand St. Brooklyn, N. Y.

Telefonas, STagg 2-3108

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS GARŠVA

231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y.

KOPLYCIA LAIDOTUVĖMS

Telefonas, EVergreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)

423 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y.

Tel. EVergreen 7-4335

Koplyčia Laidotuvėms

MATHEW P. BALLAS FUNERAL HOME

MATHEW P. BALLAS, ALB. BALTRONAS-BALTON,

Direktorius Reikalų Vedėjas

660 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.

Tel. STagg 2-5043 NOTARY PUBLIC

SHALINS FUNERAL HOME

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

F. W. SHALINS, Jr. J. B. SHALINS

84-02 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.

Tel. Virginea 7-4499 Koplyčia Laidotuvėms

AUGUST P. GUSTAS, Inc.

AUGUST P. GUSTAS, Prezidentas

354 MARCY AVENUE BROOKLYN, N. Y.

(KOPLYCIOS SUTEIKIAMOS IR KITUR)

EVergreen 7-4774

PATRICK FUNERAL HOME

635 NORTH WOOD AVENUE, LINDEN, NEW JERSEY

Telephone Linden 2-4119

ROGERS FUNERAL HOME

P. RADZEVICIUS, Direktorius

Telefonas, STagg 2-4409

410 METROPOLITAN AVE., BROOKLYN 11, N. Y.

Eastate of A. J. VALANTIEJUS

V. R. VALANTIEJUS, Mgr.

GENERAL INSURANCE AGENT

54-41 — 72nd Street, Maspeth, L. I., N. Y.

NOTARY PUBLIC. Tel. NEWton 9.4464

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikalams

WINTER GARDEN TAVERN, Inc.

BARAS, RESTORANAS

SALĖ vestuvėms, susirinkimams, parengimams, etc.

Vyt. BELECKAS

savininkas

1883 MADISON ST.

Tel. EV 2-9586 (Prie Forest Ave. stoties), Ridgewood

BROOKLYN 27, N. Y.

Tel. EV 2-9586 (Prie Forest Ave. stoties), Ridgewood

J. MARKIEWICZ

AND SONS, Inc.

Tel. LOcust 2-9229

Laidotuvių Direktorius

15 Trumbull Street

New Haven, Conn.

PAS MŪS

J. Trečiokienė reiškia padėką savo draugams, lankiusiems ją ligoninėje, atsiuntusiems gėlių ir kitais parodžiusiems jai savo užuojautą dėl ligos. Gydytojai Trečiokienei pripažino sveiką ir gražino namo.

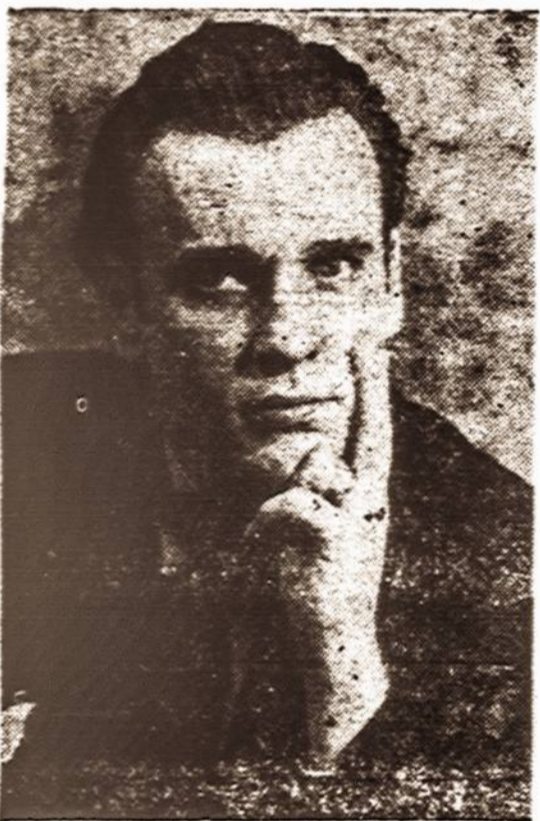
Henrikas Blazas, Vliko Prezidiumo sekretorius, kalbės Lietuvos nepriklausomybės sukakties minėjime, vasario 26 d. 5 v. p. p. Kasmočių salėje, 89 Steamboat Rd., Great Neck, L. I.

Algirdas Gustaitis prašė atsiųsti Vienybės numerius, parašė straipsnį apie Hollywoodo artistą Jokubą Šerną, bet dėl neapdairumo iškruto autoriaus pavardė. Atsiprašome.

Juozas Snieckus, Vienybės skaitytojas nuo 1907 m., vasario 16 d. savųjų tarpe minėjo 75 metų amžiaus sukaktį. Snieckus į Ameriką atvyko 1900 m.

Vyt. Maželis ir Paulius Gaubys, vietos fotografai, yra padarę įdomių nuotraukų iš Vienybės koncerto. Dvi Maželio ir viena Gaubio nuotraukos buvo įdėtos praeitame Vienybės numeryje.

Kazys Bagdonas, vienas senųjų Vienybės skaitytojų, grįžo iš ligoninės ir gydomi namie, 53 Hudson Ave. Brooklyn 1, N. Y. Linkime Vienybės veteranui greičiau pasveikti.

V. Zukauskas, kuris Vienybės konkurse laimėjo pirmą vietą kaip ryškiausias menininkas, šį sekmadienį, kartu su soliste Florence Korsakite, dalyvauja adv. Virbalio vadovaujamos lietuvių radijo programos parengime, Wilkes Barre, Pa.

J. Mikuckis, poetas, dalyvauja Vienybės koncerte ir aplankęs draugus New Yorke, grįžo į Baltimorę.

Jonas Krunklys savo žmonos Marijonos 6 metų mirimo sukaktį paminėti, vasario 21 d. užsakė mišias Apreiškimo parapijos bažnyčioje.

Vyt. Bacevičius, kompozitorius, kovo 11 d. Carnegie Hall New Yorke duos septintą iš eilės savo koncertą. Pianistas skambins savo ir kitų kompozitorių kūriniais.

Romas Kezys praneša, kad Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo sukakties minėjime, šį sekmadienį, Webster Hall New Yorke, visi skautai dalyvauja savo uniformose.

St. Lūšys, Balfo reikalų vedėjas, ir Juozas Tysliava, Vienybės redaktorius, šį sekmadienį kalba Lietuvos nepriklausomybės sukakties minėjime, Sv. Juozapo parapijos salėje, Waterbury, Conn.

Suvažiavimas Newark

Lietuvių Bendruomenės New arko apygardos valdyba kviečia vasario 25 d. seštadienį, 6:30 val. vak. Sv. Jurgio Drjos patalpose, Newark, apylinkių atstovų suvažiavimą šia darbotvarka: 1. Praeito suv. protokolo patikrinimas, 2. Valdybos, komisijų ir apylinkių pranešimai, 3. Valdybos ir komisijų rinkimas ir 4. Klausimai ir sumanymai. Suvažiavime kviečiami dalyvauti ir svečiai. Apygardos Valdyba

New Yorkas ir Apylinkė

VISI Į LIETUVOS LAISVĖS ŠVENTĘ — ŠĮ SEKMADIENĮ

Ryšium su Lietuvos nepriklausomybės sukakties minėjimu šį sekmadienį, New Yorko Lietuvių Tarybos delegacija vasario 15 d. buvo nuvykusi į Albany, kur ją priėmė gubernatorius Harrimanas ir įteikė gana ilgą proklamacijos tekstą. Delegaciją sudarė adv. A. Ošlapas, Ant. Varnas, Marijona Kižytė, dr. B. Nemickas ir dr. P. Viliamas. Be to, prie delegacijos prisijungė kun. J. Bakšys ir Rochesterio ir adv. A. Stokna iš Amsterdamo.

Proklamacijoje, kurios nuorašus su savo parašais gubernatorius Harrimanas taip pat įteikė visiems delegacijos nariams, raginama kovoti su komunizmu ir reiškiamas viltis, kad Lietuvos nepriklausomybė netrukus bus atstatyta. New Yorko miesto meras Wagneris panašią proklamaciją irgi paskelbė.

Ryšium su Lietuvos nepriklausomybės sukakties minėjimu, tokios proklamacijos išleis tos beveik visose valstybėse bei miestuose, kur tik didesnio lietuvių skaičiaus gyvenama. Jungtinių Valstybių Kongrese Vasario 16 Akto paskelbimo sukaktis paminėta atstovų bei senatorių kalbomis.

Lietuvos nepriklausomybės sukakties minėjime, New Yorko PARDUODAMA obolsiu į gamtą: Long Beach 3 šeimų namas su šildymu už \$16,500. Oswego apskrity 9 kambarių namas už \$4,000. Orange apskrityje 5 kambarių namas su šildymu, 3 akrų žemės su 5 trobesiais už \$16,000. Ulster apskrityje senas 3 kambarių namas, viščiukams pastatai ir 90 akrų žemės, už \$13,500.

Greene aps. vienas 14 kambarių kitas 7 kambarių namas, moderniški įrenginiai ir vienas akras žemės tik už \$12,000. Connecticut valstybėje 1 šeimos med. namas, 2 mašinom garazas, 7 akrų žemės, yra vaisinių medžių ir krūmų, kaina \$16,000. New Jersey valstybėje 7 kambarių namas su verandom ir šildymu — \$26,000. Kreiptis: Grabau, 227 Bedford Ave. Brooklyn 11, N. Y. STagg 2-7524

Savi pas savus
JONAS JUODIS, NEW YORKO VALSTYBĖS DRAUDIMO BROKERIS, ATLEIKA VISŲ RŪŠIŲ DRAUDIMO PATARNAVIMUS. KREIPTIS DARBO DIENOMIS: NUO 6 IKI 8 V. V., O SEŠTADIENIAIS — NUO 8 V. R. IKI 6 V. V. 664 JAMAICA AVE., BROOKLYN 8, N. Y. TEL. AP 7-9454.

Tautininkų pobūvis

Šį seštadienį, vasario 18 d., 5 val. 30 min. vak. Brooklyno Piliiečių Klube įvyksta masinis New Yorko tautinės srovės žmonių pobūvis, kuriame pasikalbės su Philadelphijos prof. dr. Jonas Puzinas. Bus ir meninė dalis bei svečių pobūvis.

Šį pobūvį ruošia visų New Yorko lietuvių tautinių draugijų Centras, kuriam vadovauja J. Ginkus.

SUSIRINKIMAS

Šį penktadienį, vasario 17 d. 7 val. v., įvyks Lietuvių Bendruomenės, Cypress Hills apylinkės susirinkimas. Bus padaryta dr. A. Trimako politinė apžvalga, renkama nauja valdyba ir aptariami kiti labai svarbūs reikalai. Susirinkimas įvyks P. Montvilos namuose 215 Etna St. Valdyba

MINĖS VASARIO 16

Šį seštadienį, vasario 18 d., 12:15 val. (penktos pamokos metu), Apreiškimo parapijos salėje, Maironio šešt. mokykla ruošia Vasario 16 minėjimą. Programoje kun. V. Piktornos kalba ir meninė dalis, kurią išpildys patys mokiniai. Į minėjimą kviečiamas visas Brooklyno mokyklinio amžiaus jaunimas. Laukiami ir tie lietuviukai, prie nelanko jokios liet. mokyklos. I. B.

Lietuvos filmai

Sekmadienį, vasario 26 d., 3:30 val. popiet ir 7 val. vakare Apreiškimo parapijos salėje bus rodomi br. Motuzų spalvoti Lietuvos pavasario, vasaros, rudens ir žiemos vaizdų filmai. Velykos, šienapjūtė, medžioklė, žuklavimas po ledu, Dusetų arklių lenktynės ant ledo, užgavėnės. Tai tik dalis įdomių vaizdų ir prisiminimų iš nepriklausomos Lietuvos.

Bus rodoma ir 1939 New Yorko Pasaulinė Paroda su Lietuvos paviljonu ir Lietuvių Diena. Pro žiūrovo akis prabėgs tie taip neseni įvykiai. Bet jau 17 metų prabėgė. Senųjų Amerikos lietuvių elės buvo tirtos ir stiprios. Daug jaunystės šiame spalvotame filme ir daug pažįstamų veidų. Vaizdai, kurie aiškiai byloja kas užpildydavo sales ir aikštes tuos dienis, 40,000 lietuvių minia parodos aikštėje. Didžiulis paradas suvažiuavusių lietuvių iš visos plačios Amerikos ir Kanados, 2,500 asmenų jungtinis choras dirguo jamas prof. Zilevičiaus. Tautiški šokiai ir moterų drabužiai. Miss World's Fair — lietuviškai!

Senieji Amerikos lietuviai tu rėdų, dar kartą pamatyti šiuos filmus.

PASINAUDOKITE PROGA: Parduodamas restoranas geroje biznio vietoje. Gerai išdirbtas 18 metų biznis. Pardavimo priežastį sužinosite vietoje. Kreiptis: Lituanica Restaurant, 282 Union Ave. Brooklyn 11, N. Y.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
Lietuvių bendrovė OVERSEAS CARGO CO., atstovaujanti didelę anglų firmą HASKOBA Ltd., Londone, siunčia į LIETUVĄ ir kitus kraštus siuntinius su vilnonėmis medžiagomis, maistu, avalyne, valstais ir kit. 100% garantija — pilnas draudimas. Visus reikalingus mokesčius sumoka siuntėjas, gavėjui mokėti nieko nereikia. Siuntiniai siunčiami iš Londono Anglijos, tad labai greitas pristatymas. Prašykite mus į LIETUVĄ siunčiamų gėrybių sąrašą: OVERSEAS CARGO CO. 4426 S. Rockwell Street, Chicago 32, ILL. Tel.: YArds 7-4337

Bronė ir Pranas Spudžiai savo sidabrinį vestuvių puotole, neseniai įvykusioje Brooklyno Liet. Atletų Klube. Šia proga Spudžius pagerbė ne tik jų draugai brooklyniečiai, bet taip pat giminės ir draugai iš kitur, net iš Kanados. Buvo atvykę P. Spudis su E. Spudyte iš Bostono, P. Petronis iš Montrealio, M. Staniulienė iš Pensilvanijos, Ona Vaskienė iš New Haveno ir kt. Be to, Spudžius sveikino telegramomis: Kilmonijų šeima iš Hollywood, Cal., kpt. A. Mailla iš Montrealio, Trečiokai iš Newarko, Čičauskai iš Chicago, dr. M. J. Vinikas su žmona ir kt. Sukaktuviniškai taip pat gavo daug vertingų dovanų. Vakarą atidarė J. Vastūnas, programą vedė H. Burkė. Svotu ir svocią buvo K. Bukaveckas su Iz. Ramanauskiene. Spudžiai iš Lietuvos atvyko po pirmojo pasaulinio karo. Pr. Spudis jau buvo Jungtinėse Valstybėse, kai Bronė atvyko į Montrealą. Ten jie du ir susituokė. Bronė Spudienė yra žinoma veikėja ne tik socialdemokratų tarpe, bet ir kitose organizacijose: SLA, New Yorko Lietuvių Taryboje, Operetės Chore ir kitur.

Paulius Gaubys FOTOGRAFIJA

Portretas, vestuvės, vaikai, įvairūs subvymai, kopijos ir t. t. Naturaliose spalvose trijų dimensijų (stereo) nuotraukos, taip gi allejiniai portretai P. Gaubys foto srity dirbęs nuo 1926 m. (Lietuvoje, Berlyne ir Amerikoje) darbą Jums padarys tikrai greit, gerai ir pigiau nei kas kitas.

85-27 88th St. Woodhaven 21, N. Y. (BMT Jamaica linija, Forest Parkway stotis.) Tel.: VI 6-2164

po 6 val. vakaro, nedarbo dienom visą dieną.

Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo 38 metų sukakties

MINĖJIMAS

įvyks sekmadienį, vasario 19 d. 4 val. p. p.

WEBSTER HALL,

11th ST. IR 3rd AVENUE, NEW YORKE

Programoje: PROF. DR. JUOZO PAJAUJO paskaita. Jungtinių Valstybių Senatoriaus RAY MADDEN kalba. Meninėje dalyje: Dramos artistė Daubaraitė, Operos sol. S. Liepas, akomp. A. Mrozinskas Operetės Choras.

Jonas Juodis

Draudimo Brokeris ir Buhalteris, turįs ilgą praktiką ir pasiruošimą atskaitybės darbe, pildys JAV mokesčių (U. S. Income Tax Return) pareiškimų blankus knygyne "Laima" patalpose, 335 Union Ave., Williamsburg darbo dienomis nuo 5.30 — 7 val. vakaro, šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 2 — 7 val. vakaro ir savo bute, 664 Jamaica Ave. Brooklyn. Galite paskambinti telefonu EV 8-6163 į knygyną arba AP 7-9454 į butą dėl susitarimo.

PRIEINAMA KAINA perleidžiamas geras trijų kambarių butas su baldais, šiluma ir kitais patogumais. Kreiptis: 408 S. 2nd St. Apt. 35 Brooklyn 11, N. Y.

LIETUVIS PERKA TIK PAS LIETUVIŲ! REPUBLIC WINE & LIQUOR STORE

MARIJONA JOKUBAITIENĖ, savininkė
JURGIS JOKUBAITIS, vedėjas
322 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y.
Tel. Evergreen 7-2089
Vienintėli lietuvių degtinės ir vyno krautuvė, gyvuojanti jau 20 metų.

SCHOLES BAKING, Inc. LIETUVISKA DUONA—GEEJIAUSIA DUONA

V. LUKAS, vedėjas
Mes kepame visokias duonas ir pyragus vestuvėms, krikštynom, gimtadieniams ir kitokioms iškilimams. Visus užsakymus mes išpildome kuo geriausiai.
532 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Tel. Evergreen 4-8802

SAVINGS ACCOUNTS CORDIALLY INVITED
3% A YEAR
Latest Interest Rate
Interest starts every month. Compounded semi-annually on January 1st and July 1st.
THE Kings County SAVINGS BANK
Incorporated 1860
135 BROADWAY at BEDFORD AVE.
539 Eastern Parkway at Nostrand Avenue
Your Deposits in This Bank Are Fully Insured Up to \$10,000
Member Federal Deposit Insurance Corporation

JULIUS' RESTAURANT
JULIUS DAUGMAUDIS, Savininkas
Stiklinis baras. Viena gražiausių užėigų Brooklyne
273 GRAND STREET, BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. Evergreen 4-9533.

JŪSŲ VISOKERIOPAM TURTUI APDRAUSTI
JUOZAS ANDRIUSIS
Atstovauja pirmaeiles draudimo įstaigas. Gyvybė apdraudžiama per Travelers Ins. Co. Hartford, Conn.
Greitas ir sąžiningas patarnavimas.
238 Leonard St. Brooklyn 11, N. Y.
EV. 7-8247.

Tel. Virginia 9-3112
PARK FLOKIST
Matthew Mažeika
Gėlės pristatomos į bet kuria pasaulio vietą.
8015 JAMAICA AVE., WOODHAVEN 21, N. Y.
(Skersai nuo Aven teatro)

ALLIANCE CRYSTAL COCKTAIL BAR
Kazys ir Alvinas Buividai
Vakarais muzika prie baro.
Vienas iš gražiausių kabaretų mieste. Geriausias rūšies maistas, įvairiausi gėrimai.
DU ORKESTRAI, "FLOOR SHOW" IR ŠOKIAI
80 ST. MARKS PLACE, NEW YORK, N. Y.
(8th St. ir 1st Avenue) ORamercy 7-9785